

FIȘA DISCIPLINEI

Istoriografia istoriei de artă

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi, cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Curs optional 2: Istoriografia istoriei de artă				Codul disciplinei		HLR 1410
2.2. Titularul activităților de curs			Prof.univ. dr. Greta Miron					
2.3. Titularul activităților de seminar								
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					2
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Platforma eLearning a UBB
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Aparatură tehnică necesară prezentărilor PP/conexiune Internet
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Aparatură tehnică necesară prezentărilor PP/conexiune Internet

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Regăsirea informației despre curente și tendințele din istoria artei - Identificarea caracteristicilor unui curent istoriografic pe baza informațiilor din surse (textele de istoria artei coroborate cu imaginile analizate) - Prezentarea orală și scrisă a cunoștințelor de istoriografia artei - Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate al istoriografiei artei, a conceptelor de bază legate de curente și genuri istoriografice. - Integrarea profesională în instituții muzeale, de cultură și de gestionare a patrimoniului cultural etc.
Competențe transversale	- Respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. - Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: principalele curente și tendințe istoriografice, genuri istorice, autori și lucrările lor
Aptitudini	Studentul este capabil să contextualizeze și să analizeze un text de istoria artei, să expună gândirea istorică a unui autor, să surprindă viziunile diverse conturate de-a lungul timpului asupra diferiților artiști
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru a redacta o lucrare originală pe teme de istoriografia artei

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Surprinderea principalelor curente și tendințe istoriografice, a modalităților de raportare la artefactul artistic - Trecerea în revistă a celor mai reprezentativi istorici de artă și a operelor lor plasate în context politic și cultural.
7.2 Obiectivele specifice	- Identificarea și explicarea trăsăturilor caracteristice curentelor și tendințelor din istoriografia de artă; instituționalizarea învățământului artistic și a istoriei artei - Dezvăluirea schimbărilor, mutațiilor în abordarea artiștilor și a creației lor în funcție de contextele culturale și istoriografice mai largi

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Obiectul de studiu al istoriografiei de artă. Specificitățile lui. Istoriografia de artă azi.	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica urmărită Prezentarea cheilor de abordare a istoriografiei de artă în ultimele decenii (dicționare, sinteze)

2. Precursorii Renașterii. Abordări ale schimbărilor în artă din perspectivă istorică.	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica prelegerii - Cennino Cennini- între medieval și modern - Artiștii despre „meșteșugul” lor: Leon Battista Alberti - Lorenzo Ghiberti - Leonardo da Vinci- conceptul de imitație în artă
3. Nașterea istoriei de artă. Giorgio Vasari.	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica abordată Context - Noul statut al artei și artistului- de la gilde la academii. Rolul academiilor în învățământul de artă și în elaborarea discursului despre artă. Giorgio Vasari - Etapele în evoluția artei. Criterii. - Metoda de cercetare: observația directă, investigația istorică - Genul biografic - Apogeul artei-Michelangelo Modelul vasarian în nordul Europei - Karel van Mander
4. Istoriografia de artă în secolul al XVII-lea. Idealul artistului doct și al perfecțiunii artei	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica discutată - Concepte: <i>disegno interno</i>, idee, <i>compasul rațiunii</i>, perfecțiune (prin corectarea imperfecțiunii naturii) Discursul despre artă - Giovanni Pietro Bellori – un nou ideal de frumusețe artistică; un model de urmat- Rafael - André Félibien – discursul artistic cu tonalitate politică- promovarea măreției Franței. Pictorul model- Nicolas Poussin
5. Istoriografia artei în secolul al XVIII-lea.	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica abordată Contextul istoric/cultural. Arta în sfera publică - Deschiderea galeriilor și a muzeelor private spre public - Muzeele- expunerea unei istorii a artei (studiu de caz- Muzeul Belvedere din Viena) - Arheologia – artefactele antice, formarea unui nou gust artistic și interesul pentru artefactul artistic - Difuzarea operelor de artă- multiplicarea lor pe obiecte de uz casnic Discursul de artă în spațiul englez: - Discursul academic- Joshua Reynolds Franța. Nașterea criticii de artă: Denis Diderot
6. Neoclasicismul și nașterea istoriei moderne a istoriei artei. Johann Joachim Winckelmann	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica discutată: Context - Neoclasicismul german și <i>humanität</i> ideal - Formația lui Winckelmann: studii clasice și discurs artistic <i>Istoria artei antice</i> – geneză, structură, idei - Contextualizarea creației artistice: rolul climei, al structurii politice, al educației în producția de artă

7. Istoriografia de artă în secolul al XIX-lea. Curente. Reprezentanți (I)	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica tratată: Context. Democratizarea accesului la artă • multiplicarea muzeelor ca spații de educație artistică. Construcția de muzee specializate • arta din spații publice • reviste, jurnale de artă- asumarea rolului de a educa artistic Instituționalizarea. Istoria artei la catedră. Cazul francez: Hippolyte Taine
8. Istoriografia de artă a secolului al XIX-lea (II)	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica abordată: • Dinspre literatură spre artă. Critica de artă franceză (Baudelaire, Émile Zola, frații Goncourt) • Prerafaeliții. Disputa Turner. John Ruskin și fascinația goticului • Romantismul german : Wackenroder; nazareenii
9. Ambiția științifică a istoriei artei	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint	Problematica abordată: • Morelli și Cavalcaselle. Influența anatomiei în determinarea modalității de a picta • Autentic sau copie ? Disputa Holbein • Școala vieneză de istoria artei- <i>Kunstwissenschaft</i>
10. Direcții în istoriografia de artă în secolul XX	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text asociată imaginii; prezentare powerpoint.	Problematica abordată • Istoria artei ca istorie a formei- Roger Fry • Istoria artei fără nume- Heinrich Wölfflin • Connaisseurii. Rolul lor în elaborarea discursului despre artă
11. Noi lecturi ale imaginii. Iconologie și iconografie	Prelegere combinată cu discuții interactive; analiză de text, prezentare powerpoint.	Problematica abordată • Erwin Panofsky • Aby Warburg • Émile Mâle
12. Lectura obiectului de artă din perspectiva sociologiei și a psihologiei		Problematica prelegerii • Pierre Francastel • Ernst Gombrich

Bibliografie:

Bazin, Germain, *Histoire de l'histoire de l'art: de Vasari à nos jours*, Paris, 1986.

Bell, Janis (ed.), *Art History in the Age of Bellori. Scholarship and Cultural Politics in Seventeenth Century Rome*, Cambridge University Press, 2002.

Bery, William J., „A Poetics of Vision: Zola's Theory and Criticism”, în Harold Bloom (ed.), *Émile Zola*, Philadelphia, Chelsea House Publishers, 2004.

Crăciun, Cornel, *Istoriografia istoriei artei: caiet de seminar*, Cluj-Napoca, 1996.

Ferreti, Silvia, *Cassirer, Panofsky, and Warburg. Symbol, Art and History*, Yale University Press, 1989.

Gubster, Michael, *Time's Visible Surface: Alois Riegl and the Discourse on History and Temporality in Fin-de-Siècle Vienna*, Detroit, Wayne State University Press, 2006.

Hatt, Michael; Charlotte Klonk, *Art History: A Critical Introduction to its Methods*, Manchester, Manchester University Press, 2006.

Holly, Michael Ann, *Erwin Panofsky and the Foundations of Art History*, Cornell University Press, 1984.

Hyde, Minor Vernon, *Art History's History*, Prentice Hall, 1994.
 Kleinbauer, W. Eugene, *Modern Perspectives in Western Art History: An Anthology of Twentieth Century Writings on the Visual Arts*, Toronto-Buffalo-London, University of Toronto Press, 1989.
 Kultermann, Udo, *Istoria istoriei artei: evoluția unei științe*, București, 1977.
 Mansfield, Elisabeth (ed.), *Art History and its Institutions: Foundation of a Discipline*, London-New York, Routledge, 2002.
 Murray, Chris (ed.), *Key Writers on Art: From Antiquity to the nineteenth century*, London & New York, Routledge, 2003.
 Idem, *Key Writers on Art. The Twentieth Century*, Routledge, 2003.
 Preziosi, Donaldo (ed.), *The Art of Art History. A Critical Anthology*, Oxford University Press, 2009.
 Rațiu, Dan Eugen, *Peinture et théorie de l'art au XVIIe siècle: Nicolas Poussin et la doctrine classique*, Cluj-Napoca, 2008.
 Rampley, Matthew, „The Idea of a Scientific Discipline: Rudolf von Eitelberger and the Emergence of Art History in Vienna. 1847–1873”, *Art History*, vol. 34/1, 2011, p. 54-79.
 Rampley, Matthew, „Art History and the Politics of Empire: Rethinking the Vienna School”, în *Art Bulletin*, vol.91, issue 4, 2009, p. 446-462.
 Rampley, Matthew, „Max Dvöřak: art history and the crisis of modernity”, *Art History*, vol. 26, April 2003, pp. 214-237.
 Rampley, Matthew, *The Remembrance of Things Past. On Aby M. Warburg and Walter Benjamin*, Harrasowitz Verlag, 2000.
 Schlosser, Iulius Magnino, *La letteratura artistica*, 1967.
 Spalding, Frances, *Roger Fry. Art and Life*, Granada Publishing, 1980.
 Wood, Christopher, *A History of Art History*, Princeton University Press, 2019.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
-------------------------	-------------------	------------

Bibliografie

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Istoria istoriei artei face parte din disciplinele fundamentale pentru pregătirea studentului la istoria artei. Prin abilitățile de a corobora textul cu imaginea, de a plasa artefactul artistic în contexte culturale, politice, istoriografice, de a-l explica, de a-i da semnificație, absolventul de istoria artei poate fi o prezență semnificativă în peisajul curatorial, muzeistic contemporan.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă a studenților la curs; analiza de text; o prezentare pe baza bibliografiei		30%
	Participare la examen	Evaluare scrisă	70%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
- Parcurgerea a 3 cărți/studii din bibliografia de curs - O intervenție în discuțiile provocate în timpul cursului sau pe marginea textelor care vor fi discutate la curs			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică*".